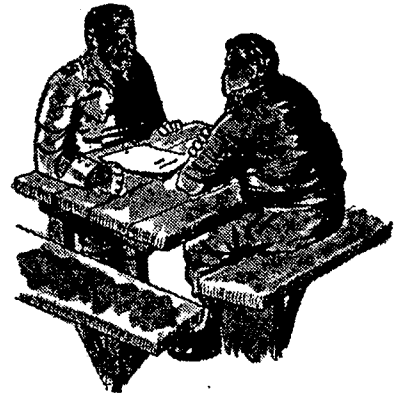

הגנת משלם ה"מזלג"

תכנית האימונים הקציבה לפלוגתי רק 12 שעות לנושא "הגנה", ובמסגרת זמן מצומצמת זו החלטתי לערוך תרגיל אחד, אשר ישקף את הפעילות הרבי-צדדית של מחלקה בהגנה, ויתן — יחד עם זאת — גם תמונה של "מתחם" פלוגתי הנשען על סיוע אש בין המוצבים, ומתוכנן ומתורגל היטב לקראת האפשרויות הפתוחות לאויב. התרגיל הצטייר בעיני כך: מסע מאורבטח אל שטח התרגיל בשעות אחה"צ; תפישת השטח ואבטחתו; חלוקת גזרות, קביעת עמדות ותחילת עבודת התחפרות — עד רדת תחשיכה; התחפרות לסירוגין במשך כל שעות הלילה; כוננות לקראת שחר; תרגיל התקפות-נגד עם שחר; המשך התבצרות במשך כל שעות הבוקר ע"י רוב האנשים במיצב מחלקתי אחד, כדי שמוצב זה יושלם במידת האפשר; בשעות אחה"צ — תרגול המח"לקות בהגנת המוצב; ולבסוף — ניתוק מצב ונסיגה אל שטח המאהל. אמנם, התרגיל השלם חרג ממסגרת הזמן שהוקצב להגנה, אך "השעות הנוספות" נוקפו לחשבון "תנועה למגע" ו"נסיגה".

בשטחים שכבר התאמנו בהם תקופת-מה והכרנום היטב. שאפתי למצוא שטח "אידיאלי": מוצב פלוגתי בן שלושה מוצבים מחלקתיים, אשר אותו הייתי תופש אם אמנם היה מתפתח אותו מצב אשר אתארו ב"סיפור המעשה". אחרי חיפושים מיגיעים מצאנו שטח אשר כאילו נוצר לתרגיל זה: אוכף וממולו גבעה בודדת, נמוכה יותר, החולשת על מזלג ואדיות, אשר — כרגיל בנגב — היה גם מזלג ורכים. בו במקום יצרתי את סיפור המעשה, ואמרתי למפקדי המחלקות כי הדרך שבואדי מקשרת בין מוצבי האויב, וכי עלינו הוטל להתישב על מזלג הדרכים ולמנוע את תנועת האויב בדרך.

הבהרתי למ"מים כי לא נוכל לתרגל את נושא ההגנה על-בדורי, כיון שהצד החמור ביותר של נושא זה — שגרת ההגנה — אינו ענין הנקנה בשעות; כי במסגרת הזמן שהוקצה לנו עיקר כונתי היא לבנות "מתחם" לצורך הצגה עצמית לפלוגה וכי בהצגה אנו שואפים אל השלמות.

עתה עליתי עם מפקדי המחלקות לתצפית ויחדיו ניתחנו את האפשרויות הפתוחות לאויב, מכיון שהשטח שבחרנו למתחם היה באמת מצוין — הרי לגבי כל האפשרויות הפתוחות לאויב היה לנו מענה אחד בלבד: משלם המזלג.

הקציתי את האש כלפי האפשרויות הפתוחות המסתברות ביותר, וקבעתי את גזרות האחריות. עתה קבעתי את מקומה של כל מחלקה והסברתי שנית לכל מ"מ את משימות המגן ומשימות הסכנה של האש שטוחת המסלול ושל האש תלול-לת המסלול אשר יהיו בגזרתו — וביקשתי להכין תכנית למוצב המחלקתי שלו. מפקדי המחלקות טרחו לא מעט והכינו מרשמים נאים למדי, שפירטו את מיקום כלי הנשק הצותיים

העליתי את הצעתי בשיתה' עם המג"ד, והוא עודדני וביקש להביא בפניו תיק-תרגיל שלם ככל האפשר, כדי שנוכל לעבד באופן סופי תכנית לתרגיל-הגנה, שאותו תעבורנה כל הפלוגות במחזוריים.

החלטתי לשתף את מפקדי המחלקות בעיבוד התרגיל כבר מראשיתו. הסברתי להם את כונותי ויצאנו לסירור מכין. עברנו

על עמדות החליפין שלהם ; את מקום עמדתו של כל חייל וחיל במחלקה ; את רשת תעלות הקשר שבין העמדות — הן אלה המקיפות את המוצב, והן אלה החוצות אותו ומחברות את "קו העמדות הראשון" עם "קו העמדות השני" ועם מצבורי התחמושת, המים והמוון. אודה על האמת: נהניתי מעבודתם, ביחוד לאחר שעברתי ובדקתי כיצד מתישבת התכנית עם פני השטח. כמעט ולא היו לי הערות לגבי מיקום הכלים.

חזרנו למאהל בשעות בין הערביים, ועוד באותו ערב התחלתי בהכנת תיק התרגיל. העבודה נסתיימה רק למחרת בערב. התיק כלל : סיפור מעשה מלווה במרשם ; פקודת התראה לפקודת מבצע "מזלג" מלווה בתכנית המוצב ובתכנית התקפית-נגד ; מערך שיעור "הפלוגה בתנועה למגע" לציר התנועה מהמאהל למזלג הואדיות ; לוח אירועים למשך כל תרגיל ההגנה, ומערך שיעור "פלוגה בנסיגה".

העתק אחד מתיק התרגיל שלחתי למג"ד וביקשתי את חותמתו. המג"ד הקדיש לתיק תשומת-לב מרובה. הוא עיין בו, כנראה, במשך שעות הלילה — כי כבר למחרת בבוקר קרא לי לצאת לסיור בשטח. בנסיגה אל ה"מזלג" שוחחנו על התרגיל, וחיויתי את דעתי כי הוא לא יתאים לביצוע במתוורים, כיוון שבתרגיל מעין זה יש ערך רב לתפישה הראשונית של הקרקע ולהפיכתה למוצב. המג"ד קיבל את דעתי.

כשהגענו לשטח בדק המג"ד במיוחד את מערך הנ"ט, העיר לי כי שיבצתי את כל הבזוקות במוצב, ולא הקציתי כלים לצייד-טנקים, אשר כפעולתם מן המוצב והלאה יאריכו את טוח הכלים הנ"ט אשר לרשותי. לבסוף התיישבנו לנוח קמעה על גבעת הבור. המג"ד צפה במשקפת על פני השטח, ואמר: "התרגיל שלך מוצאתן כעניי, אבל כל תפישת ההגנה המשתקפת מתוכו היא סטטית מדי. עיקר הפעילות בהגנה צריכה להיות שליטה על שטח ההפקר, וזה נעשה ע"י מוצבי חוק, מארבים ופטרולים — דברים שאינם באים כלל לידי ביטוי בתרגיל".

הרהרתי בדבר. אכן, שעה שבניתי את התרגיל שמתי את הדגש על הצד הסטטי של ההגנה — ועשיתי זאת במתכוון : רציתי להראות לחיילים כיצד נוצר מוצב וכיצד הוא פועל. אך המג"ד צודק, ללא ספק, אפילו בתרגיל כזה יש להדגיש את המסך-המאבטח של המוצב ואת פעולותיו.

בהשיבי לו, ניסיתי להגן על עמדתי:

"הוצאת אנשים מן המוצב לפטרול ולמארבים — ביחוד בלילה — תוריד מכוון-העבודה אשר לרשותי ולא אשיג את מטרתי העיקרית : הצגת המוצב השלם. מה עוד שהפעילות הנו בשטח — בעיקר בלילה — לא תחזור כלל להכרת היושבים במוצב, ואלה שישתתפו בה יוכו אמנם בשעור

נוסף במארבים או בפטרולים — אך יחמיצו את שעור ההגנה. אבל אילו הקצבת לי לילה נוסף לתרגיל, ונתת לי את הסיירים — היינו יכולים ליצור תרגיל דו-צדדי רב מתח וענין. אני יכול להבטיח לך, כי ידובר בו זמן ממושך".

המג"ד חיך ואמר שיעיין בדבר. חזרנו למאהל. נשתי מיד לאוהל המודיעין, והזמנתי את קצין המודיעין לארוחת צהרים בפלוגתי. החלטתי להסביר לו עד כמה יתן תרגיל זה אימון-מציאותי לסיירי, ולהלהיבו לרעיון. כשחזרתי לשטח הפלוגה קראתי לרס"פ וביקשתי

ממנו להכין לקציני הפלוגה ארוחת צהרים כפי שרק הוא יודע להכינה, והסברתי לו כי אני צריך לקנות את הקמ"ן גם דרך הקיבה. הרס"פ אמר שלא נשאר לו מספיק זמן והוא אינו יודע אם יוכל להשיג את כל הדרוש.

"הענין חשוב", אמרתי לו, "ולהכין ארוחה כהלכה כשהכל ישנו ויש מספיק זמן — יכול גם הסבה. תהיה ארוחת צהרים — או לא תהיה?"

הרס"פ לא גילה שביעות רצון מרובה מהצגת דברים זה, אבל "יכולתו המקצועית" הועמדה במבחן, והוא אמר כי יעשה כמיטב יכולתו. ידעתי כי הארוחה תהיה.

המ"מים חזרו עם מחלקותיהם בשעות הצהריים, והיו מאד שרים לשמוע שהרס"פ מכין ארוחת צהרים לטובתם. הם התעניינו מה היתה ביקורתו של המג"ד על התרגיל. סיפרתי להם על השיחה, ואמרתי שבארוחת הצהרים כולנו צריכים "לעבוד" על קצין המודיעין. הוספתי עוד, שאם העסק יקבל את אישורו של המג"ד, הרי התרגיל הדו-צדדי כולו יעמיד אותם במבחן-מציאות.

סגני מפקדי המחלקות ומפקדי הכיתות התישבו לאכול. עברתי בין חיילי הפלוגה שישבו ואכלו את ארוחתם, וקלטתי את תגובותיהם לתרגיל של הבוקר. איך שהוא נודע להם גם

אח"כ החל בהוצאת פטרולים ותצפיות לשטח — הפטרולים והתצפיות אשר היו צריכים לצאת עם חשיכה. אני עברתי בינתיים לעמדת הבקרה.

בשעה 17.00 היה המתחם דרוך, והמסך המאבטח שלו פרוש. הטלפון במרכזית הבקרה צלצל. מפקד המתחם הודיע כי הוא נכון. המג"ד התקשר באלחוט עם הסמג"ד, שהמתין עם מחלקת המודיעין במאהל, והודיע לו כי המתחם מוכן. הסמג"ד השיב כי מחלקת המודיעין מוכנה אף היא. המג"ד הכריז על התחלת התרגיל.

עתה נותר לנו להמתין ולראות איך יפול דבר.

*

בקרת התרגיל ישבה ליד הבור, שלרגלי גבעת הבור; הבקרה יצגה למעשה את "הדרג הגבוה יותר" — הן זה של הפלוגה שבמוצב, והן זה של הכוח התוקף — והיתה קשורה בקשר קוי אל השופטים שישבו ליד מפקדי המחלקות וליד מפקד המוצב, ובקשר אלחוטי אל השופטים שהיו עם המארבים והפטרולים שהוצאו מן המוצב, ואל המפקדים של הסיירים.

לא ציפיתי להתפתחויות בשעות הקרובות ועדיין היה מוקדם לבקר את מחלקותי. החלטתי כי עלי לאגור כוח — ושכבתי לנחת.

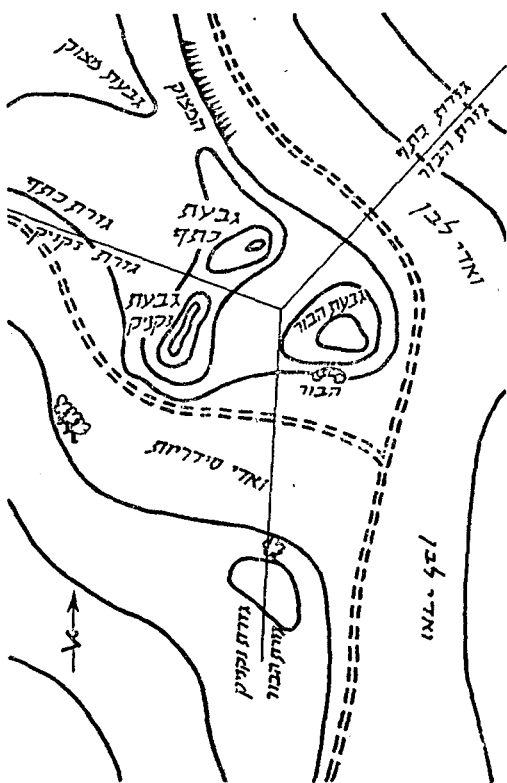
למג"ד היה כנראה משעמם, והוא הטריד אותי בשאלות לגבי הפעלת מחלקת המודיעין. לאמתו של דבר הטרידה גם אותי השאלה אם נהגתי נכון באימון מחלקה זו. במשך הזמן שעמד לרשותי לאימונה שמתי את הדגש על ההתנהגות בעת עליה על המארב; על אימון חוליות בפריצה שקטה ליעד מבוצר; ועל כל צרה שלא תבוא לימדותי אותם גם את שיטת טיהורו של יעד מבוצר. את מחלקת המודיעין פיצלתי לשלושה צוותים. כל צוות צריך להתקרב בהסתר אל נקודת תצפית מסוימת, ולצפות במשך שעות האור על המשלט. עם רדת החשיכה עליו לנסות להתקדם אל מוצב הכתף בדרך שיבחר, אולם עליו לעבור שלושה קטעי דרך מסוימים: אחד שבו מפטרולים, אחד שבו מוצב מארב ואחד — סתם, לשם בלבול. כמובן שאין הצות יודע מה מצפה לו בכל אחד מקטעי הדרך האלה. עליו להגיע עד לגדר מוצב הכתף, לפרוץ פריצה שקטה, לחזור פנימה, לחטוף "לשון" — ולסגת. כדי למנוע התנגשויות בין הצוותים נקבע שצות א' רשאי לנסות לפרוץ בין השעות 2300 ל-0100, צות ב' — בין השעות 0100 ו-0300, וצות ג' בין השעות 0300 ו-0500. אם צוותות א' וב' לא הצליחו לפרוץ — הם רשאים לנסות את מזלם שנית: צות א' על מוצב הבור וצות ב' — על מוצב הנקניק.

עם רדת החשיכה שמענו בבירור כיצד מתארגן המוצב להגנת-לילה. החלטתי לעלות למעלה ולראות את ההתארגנות. עליתי למוצב הנקניק, אל עמדת הפיקוד של עוזי, מפקד המוצב,

ויחד אתו עברתי ובדקתי את הצבת הכלים למשימות הסכנה ואת התיאום עם התשמועים. ביקור דומה ערכתי גם אצל דן, מפקד מוצב הכתף. השתהיתי אצלו עד אשר ירדה חשיכה מוחלטת ועברתי אל מפקדת ה"מתחם", שהיתה במוצב הבור. כשהגעתי לשם שמעתי את ישראל הקמ"ן, השופט ליד מפקד המוצב, מתקשר עם המג"ד ומודיע לו כי ההתארגנות ללילה נסתיימה. אפרים שלף מילקוטו טרמוס, וכיבדנו בקפה מהביל. הוא הביע את שביעת רצונו מעירנות החיילים, ואת בטחונו ביכולתם. אמרתי לו כי הלילה עודנו ארוך, ושאלתי אם הביא לידיעת כל האנשים את "כללי ההתנהגות" במקרה של "נפילה בשבי". אפרים חיך ושאל אם אני רוצה להוריד לו את המוראל.

חזרתי לעמדת הבקרה, התכרבלתי בשמיכה ואמרתי לקשר שישב אתנו שיעיר אותי ברגע שתהיה התקשרות או אם תשמע אש.

התעוררתי בשעה 2230. המג"ד נמנם והקשר ישב משועם, כשהוא מכורבל בתוך שינו. כעבור שעה בערך התקשר הסמג"ד באלחוט ושאל מה חדש. "הלו כאן בקרה" — שידרתי — "המג"ד ישן. נדמה לי כי שום דבר לא יקרה. עבור". "הלו, כאן הסמג"ד", השיב, "סמוך על הסיירים. סוף".

לא הספקתי להחזיר את השפופרת לקשר וחשמים הוארו לפתע ע"י מוקש תאורה. נשמעו קולות ירי צרורות והכל נדם. המג"ד התעורר :

„לא נותנים לישון כאן“ התאונן.

בבתאחת החלו קריאות משני מכשירי האלוט. המג"ד לקח את המכשיר שהיה קשור עם שופט המארב, ואני — את זה שהיה קשור עם מפקדי מחלקת הסיוור.

„הלו כאן צות גימל“ שמעתי, „עלינו על מארב. שטפנו אותו. אחד נקע קרסול. אני מחכה להוראות. עבור.“

„הלו כאן בקרה“ השבתי „המתן“.

„החברה בסדר“ — אמר המג"ד — „השופט שם לא הבין בדיוק מה קרה. התפוצץ מוקש התאורה, דמויות חלפו ביניהם. המארב כמעט ולא ירה, בכל אופן — אף רימון לא נזרק“.

התיעצנו מה לעשות והחלטנו כי לצות ג' היו שתי אבידות, ש"צאו מן המשחק". אחד מתם יהיה זה שנקע את הקרסול. „הלו צות גימל כאן בקרה“ — שידר המג"ד — „שלח את הקרסול ואת סגנון למפגש נפגעים“. אני אומר שנית, שלח את הקרסול ואת... עבור“.

„הלו בקרה כאן צות גימל. הישר. עבור“.

הודענו את ההחלטה גם לשופט המארב, וסיכמנו לעצמנו את המצב : צות ג' מונה עתה רק שמונה אנשים. מארב הבור מילא את תפקידו. המתנו להוראות שמפקד המוצב יתן למארב.

העברנו את מכשיר הקשר לערוץ שבו פעלה רשת המוצב, והספקנו לשמוע את הסמל, מפקד המארב, מסביר למפקד המוצב כי המקלע הספיק לירות והרובאים לא הספיקו אפילו להטיל חזיונים. מפקד המוצב פקד עליו להציב מיד מארב נוסף על מולג הדרכים עצמו. באותו רגע צלצל הטלפון וישראל, השופט ליד מפקד המוצב, הודיע על השינוי במקום המארב. „בחרו כהלכה הסמך“ שלך“ אמר לי המג"ד.

„אוי כן“, אמרתי, „היה מ"מ שנים רבות“, ובלבי חשבתי כי הגיע זמנו לפקד על פלוגה.

הזמן וחל לאטו, ואני הרהרתי בצות א' המנסה עתה את מזלו, ובחיילי הדרכים לקראת הבלתי נודע. הרהרתי במפקד דים ובטוח הייתי כי עשו את כל אשר בידם לעשות וכי יפעלו כמיטב יכולתם. מחוגי השעון התלכדו בשעה 12. המג"ד הרשה לקשר לנמנם, הסתכל בי ואמר, כי אהיה חייב לפצות אותו על ערב כל כך משעמם שבילה בתברתי. הבטחתי לו כי חזר בערב אומין אותו לשמוע ציינבטים מן התרגיל, והוספתי :

„אני בטוח כי גם אתה תספד ציינבטים. הסמך"ד אמר : סמוך על הסיירים, והוא ודאי הבטיח משהו לכל מי שיחזור למוצב“.

המג"ד גיחך. בו ברגע קרעו צרורות מקל"ס את הדממה ומיד נלוו אליהם התפוצצויות חזיונים וקולות ירי רובה.

לא התאפקתי, וצלצלתי אל מוצב הכתף. קשר ענה לי כי השופט הלך עם דן המ"מ, וכי מיד יחזור. ישראל, השופט ליד מפקד המוצב, צלצל ואמר כי תשמוע שישב בקצה גבעת הכתף הפעיל משימת אש סכנה של מרגמות 52 מ"מ בואדי לבן, מצפון לגבעת הכתף.

המג"ד התקשר באלחוט עם מפקד צות א' ושאל היכן הוא נמצא.

„הלו כאן צות אלף. אני בגבעת המצוק, על המדרון הפונה לעבר הוואדי הלבן. עבור“.

הטלפון צלצל. השופט של מוצב הכתף היה מעברו השני של הקו. המג"ד נטל את הטלפון ומסר לי את מכשיר האלוט. שידרתי לצות א' קריאת המתן, והקשבתי לשיחתם של המג"ד והשופט. השופט סיפר כי מיד עם השמע היריות רץ עם דן, דרך תעלות הקשר, אל חלקו הדרומי של המוצב. כשהגיעו אל התעלה המקיפה כבר ניתכה אש רצינית ע"י כוחותינו. כל אש לא הושבה. דן קפץ מיד לעמדת התשמוע, שהפעיל את המשימה ע"י טלפון קוליכות ; גומה היה שהמשימה הופעלה על לא דבר, אבל החייל נשבע שראה מישהו חותך את הגדר במרחק חמישה עשר מטרים ממנו. כשנגשו למקום היה התלתל התחתון חתוך בשני מקומות ; דן הרהיב את הפירצה וחל לעברה השני של הגדר. הוא חזר כשבירו מקצצת-חיל.

צות א' גמר עם אפשרויות הפריצה — סיכמתי לעצמי — כי היתה לו מקצצת חיל אחת בלבד. התקשרתי שוב עם מפקד צות א' וביקשתי שיספר לי מה קרה.

הלו, כאן צות אלף. זחלנו במעלה הכתף, עד שנתקלנו בגדר. איציק הגיינטי התחיל לחתוך את הגדר כששנים מאב" טחים אותו והשאר שוכבים בשרשרת במרחק 3,5 מ' מהם. פתאם שמענו קריאה, אדום, אדום, והתחיל רעש די כריא. איציק והמאבטחים קפצו לאחור והשאירו פס. עבור".

הלו, כאן בקרה. ודא אם מקצצת-התיל אצל איציק. עביר".

הלו, כאן צות אלף. הוא איבד אותה. עבור".

שידרתי אליו קריאת המתן.

שלושה הרוגים ופצוע קל אחד, להמשיך במשימה" אמר המג"ד. שידרתי את ההחלטה. המג"ד הודיע על ההחלטה לשופט מוצב הכתף, ולישראל, השופט ליד מפקד המוצב הפלוגתי.

"לפנתם (מפקד מוצב הבור) יהיו צרות הלילה" אמרתי למג"ד, "צות א' יעשה הכל לשם כך".

"אותי מעניין משום מה אנשי צות ב' ישנים" ענה המג"ד. וכיצד קרה שצות א' לא עלה על המארב".

בשעה 0105 התקשר באלחוט שופט המארב שהוצא ממוצב כתף, והודיע כי נמצא בידם סיר שברי, שטיל בשטח לתומו ועלה על המארב. המג"ד התקשר עם צות ב'. מפקד הצות הודיע כי הגשש שלהם עלה על מארב וכי הם עקפו את המקום ומתקדמים אל המוצב. המג"ד "נתן מנה" למפקד הצות על כי אינו מרוח מיד. מפקד צות ב' התנצל, ואמר כי היה נאלץ לשמור על דממה מוחלטת. ישראל התקשר והודיע כי מפקד המתחם נתן הוראה למארב הכתף להחליף את מקומו ולהציב מארב על גבעת המצוק.

בשעה 0200 התקשר הסמג"ד ושאל איך מג האיר. המג"ד ענה שהיו שתי התנגשויות עם מארבים וכי נסיון פריצה אחד נכשל.

"ראשון נורה" אמר הסמג"ד, שהיה מותיקי התותחנים הישראלים בצבא הבריטי.

שכבתי על גבי ונעצתי עיני בשמים העמוקים הזורעים אלפי כוכבים. הרהרתי לעצמי כי בחרתי לי תפקיד טפשי למדי, לשבת ולהמתין לילה שלם שמישהו יעשה משהו. אמרתי זאת למג"ד — ומיד התחרטתי על דברי, כי הרי בעצם אותו תקעתי אני למצב ביש זה. אבל המג"ד בחן את הדברים מהצד הפילורי סופי שלהם ואמר :

"והרי זה בעצם עיקר תפקידנו בהגנה : לשבת ולהמתין שמישהו יעשה משהו".

ברבע לשלוש צלצל ישראל, השופט ליד מפקד המוצב, והודיע כי משימת אש הסכנה של המרגמות בואוי לבן הופ" עלה שוב. המג"ד שאל באלחוט את מפקד צות ב' היכן הוא נמצא והוא ענה כי זה עתה חצה את ואדי לבן והוא נמצא לרגלי המצוק. המג"ד הורה לו לשלוח שני אנשים ל"מפגש

נפגעים". נותרה לו רבע שעה בטרם יהיה עליו לפנות את גזרת מוצב הכתף. ואי יפעל כעת בחסזון. כעבור דקות ספורות הוא התקשר ואמר כי ניתק כבל הסתערות שנתקל בו, וכי החליט לסגת מגזרת הכתף, מחוסר זמן.

המג"ד ואני החלפנו דברים בשבחו של מפקד צות ב', שמצא עוז נפשו לנקוט צעד כזה.

"זה גבר כלבבי" אמר המג"ד. "הוא יודע כי צעד כזה פירושו, קטילה" ע"י החבריה — אך מוכן לעמוד בזה ובלבד שלא לקטול את אנשיו בפעולה חפוזה".

הרהרתי באינו מידה נקבעות החלטות המפקדים בתרגיל כזה ע"י "שיקולים תמרוניים" מעין זה שהעלה המג"ד.

המג"ד התקשר עם מפקד צות גימל והודיע לו כי גזרת כתף נתפנתה. לא יכולתי להתגבר על סקרנותי ואמרתי למג"ד כי ישאל אותו היכן הוא נמצא. גדהמנו לשמוע כי צות גימל נמצא בין גבעת כתף וגבעת מצוק, וכי הדבר תואם עם צות בית.

המג"ד שידר לצות גימל, כי ימשיך במשימתו. מכאן ואילך — חשבתי — יתפתחו הדברים במהירות.

הקשר ישב דורך כולו, מוכן לעוט על כל מכשיר שישמע קול.

הרגעים זחלו.

הטלפון מצלצל. המג"ד חטף את השפופרת. ישראל מודיע כי התשמוע של משימת אש הסכנה של המרגמות כלפי ואדי לבן אינו עונה וכי שלחו לבדוק את הקו.

כעבור דקות מספר הוא הודיע כי הקו תוקן.

בשעה 0330 צלצל הטלפון שוב. ישראל מודיע כי משימת אש הסכנה של המרגמות בואוי לבן הופעלה שוב.

איזה טיפוס יכול להלך עתה בואדי ! ? הרהרתי בחמיהה.

„גבר“ אחד. עוד קודם לכן הם קבעו שהתחמקות מן המוצב תהיה באמצעות התעלה, המובילה למוצב הנקניק. שאלתי אותו מנין ידע על תעלה זו, והוא ענה כי הסמג"ד סיפר לו עליה.

הביקור של הסמג"ד במוצב לא היה לשוא, חשבתי במדידות.

הסלפון צלצל. השופט ממוצב הכתף הודיע כי חזינים התפרצו בתשע עמדות זוגיות ובעמדות מקלע-קל אחד, נפגעו מ"כ, סמ"כ, מקלען מספר אחד ומקלען מספר שנים ושבעה עשר רוכאים; רוכאי אחד נעדר.

ישראל, השופט ליד המפקד, צלצל והודיע כי התקבל הודע ממוצב הכתף, וכי המפקד יוצא לבדוק את הענינים במקום, וכי הוא רוצה להצטרף אליו. אמרתי לו כי התרגיל עדיין לא נגמר, וכי ימתין במקומו, ושאלתי אם כבר קיבל דו"ח מן הנעשה במוצב הנקניק.

„אפילו מפקד המוצב לא קיבל דו"ח משם“ ענה. בדבריו היה רמז מספיק לסגני, שישב במקומו וינסה לרכנן בידי שוב את השליטה על המוצב, ואמנם — הוא שלח את הרס"פ לבדוק את המצב ב„נקניק“, התקשרתי עם מפקד צות ב. המג"ד השיב לי כי הוא יורד וימסור לי מה אירע שם. כעבור מספר דקות צלצל ישראל והודיע כי מוצב נקניק סבל ארבע אבידות: שלושה פצועים והרוג אחד, וכי לסיירים ארבעה הרוגים ושלושה שבויים.

תמהתי כיצד קרה שמוצב נקניק, שאינו מגודר ואין בו תעלות קשר — החזיק מעמד והשמיד את האויב, ואילו מוצב הכתף, המבוצר והחפור, שמפקדו היה טוב יותר — התערער לחלוטין.

המג"ד הגיע וסיפר לי מה אירע במוצב כתף. צות ב' זחל והגיע עד לעמדה הראשונה, ושלשל לתוכה חזין, ברגע שנשמעה התפוצצות פקד עוזי, מפקד המוצב, על כיתה שלוש שהיתה סמוכה אליו להטיל חזינים במדרון. הם ביצעו את פקודתו. החזינים התפוצצו ליד הסיירים מצות ב' והללו שכבו על הארץ.

עוזי הסתער עליהם עם אנשי כיתה שלוש ואמר שהיה קיטל את כולם, לולא נזכר שאין זה אלא תרגיל. סיפרתי למג"ד מה אירע במוצב כתף. השעה היתה כבר 0440.

לסמג"ד היו כנראה נדודי שינה. הוא התקשר ורצה לדעת מה נשמע.

המג"ד סיפר לו את המאורעות.

„הלו כאן סמג"ד, מתי יסתים התרגיל? עבור.“

„הלו, כאן בקרה, עם שחר. עבור.“

„הלו, כאן סמג"ד. אהיה אצלכם בעוד חצי שעה. סוף.“

אמרתי למג"ד כי אני עולה למוצב הבור. הגעתי לעמדת הפיקוד שבמוצב הבור, ושמעתי את אפרים מפקד „המתחם“

פוקד באמצעות הסלפון על עוזי, מפקד מוצב נקניק, לשלוח כיתה לתגבר את מוצב הבור שאלתי אותו מה היו שיקוליו. „כתף הותקף“ אמר, „נקניק הותקף — כעת תורו של הבור“.

„שיקול תמרוני“ אמרתי. שמעתי אותו מגחך.

כנראה כדי לא לאכזב את התקוות שתליתי בצות א' בתחילת הערב — ואת שיקוליו של אפרים — נשמעו יריות והתפוצצויות סמוכות מאוד.

פנחס, מפקד מוצב הבור, הודיע כי פתחו עליהם באש רובים ורימונים מטוח של 15—20 מ' וכי התוקפים נסוגו.

מפקד מארב המזלג התקשר באלחוט והודיע כי דמויות חצו את הוואדי במרחק של 80—100 מ' צפונית מהם.

המג"ד הודיע על סיום התרגיל.

*

הצטנו סיגריות. אמרתי לסגני לכנס את כל הפטרולים וה-מארבים למוצב, והוא השיב לי כי הדבר כבר מתבצע.

ירדתי אל עמדת הבקרה. המג"ד כינס את השופטים, והקשר העלה מדורה. הסמג"ד הגיע והביא ארבעה קונסיינרים תה. הורדנו קונסיינר אחד אלינו והרס"פ עלה עם נושאת-הנשק אל המחלקות, לחלק את התה.

הסמג"ד שמע את השתלשלות האירועים מפי המג"ד ואני רשמתי לי ראשי פרקים לסיכום-המפקדים.

ביקשתי את הסמ"פ לרכן את הפלוגה על גבעת הנקניק ואחר הומנתי את הנוכחים לסיכום התרגיל. בינתיים התכנסו גם אנשי מחלקת המודיעין מתפוצצותיהם.

בסיכום עם החיילים תיאר הסמ"פ את הפעלת ה„מתחם“ והמסך המאבטח, ואני תיארתי את אימון הסיירים ושיטת הפעלתם. אחר-כך סקרתי את המאורעות והדגשתי את העירנות והכוננות הנתבעים מאתנו שעה שאנו בהגנה, והזימה היא בידי האויב. המג"ד שיבת את עירנות הפלוגה ואת רוח התוקפנות של הסיירים.

הנחתי לפלוגה לנוח עד שעה 1000. אמנם הייתי בטוח שהחיילים ישבו ויספרו ציזובים במקום לנוח, אבל לא רציתי לערוך את תרגיל הנסיגה מיד לאחר המאמץ של הלילה. ריכזתי את כל הקצינים ליד הבור. המג"ד והסמג"ד הצטרפו אלינו. בתחילה סיפרנו גם אנו ציזובים. הבחנתי בדרך, שישב רציני ומהורהר. התישבתי על ידו ושאלתי מה לוחץ לו — „הנעל השמאלית“ אמר דן בהשתמטות.

— „עשינו כל מה שלמדנו — והמוצב לא החזיק מעמד, מה? השתתפתי בצערה.“

שימת הלב של כל הנוכחים התרכזה אל שיחתנו.

— „זהו מה שמברסם את לבי“ אמר דן „האם כל אשר למדנו יש בו כדי להקנות יכולת עמידה למוצב?“

הסמג"ד התערב בשיחה. „אין להסיק מסקנות ממקרה יחיד. ואל תשכח שהסיירים הם לוחמים מובחרים.“